

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 1
Rotel 13

DOM
2014-06-26
Jönköping

Mål nr
T 2656-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Örebro tingsrätts dom 2013-09-12 i mål T 92-13, se bilaga A

KLAGANDE

TINDRA Maria Regnkvist, 101118-8560,
Östra Vintergatan 70, Lgh 1203, 703 43 Örebro

Ställföreträdare: Maria Regnkvist, samma adress

God man: Margareta Jakobsson, Ekersgatan 5, 703 42 Örebro

Ombud och rättshjälpsbiträde: advokaten Gertrud Ahlbeck,
Oskarsparken 1, 702 12 Örebro

MOTPART

NICKLAZ Mathias Regnkvist, 800825-1996, Gölsbacken 707, 715 94 Odensbacken

Ombud och rättshjälpsbiträde: advokaten Miriam Engström
Box 3095, 103 61 Stockholm

SAKEN

Upphävande av faderskapspresumtion

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Hovrätten bestämmer ersättning enligt rättshjälpslagen (1996:1619) åt Gertrud Ahlbeck till 10 368 kr, varav 8 294 kr avser arbete och 2 074 kr mervärdeskatt.

Hovrätten bestämmer ersättning enligt rättshjälpslagen (1996:1619) åt Miriam Engström till 7 763 kr, varav 6 210 kr avser arbete och 1 553 kr mervärdeskatt.

Dok.Id 193969

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2223 550 02 Jönköping	Hovrättsgränd 4	036-15 69 00 E-post: gota.hovratt@dom.se www.gotahovratt.se	036-15 65 36	måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Tindra Regnkvist har yrkat att hovrätten ska förklara Nicklaz Regnkvist inte vara far till henne.

Nicklaz Regnkvist har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Målet har med stöd av 50 kap. 13 § andra stycket 2 rättegångsbalken avgjorts utan huvudförhandling.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen i hovrätten har varit densamma som vid tingsrätten. Förhören vid tingsrätten med Nicklaz Regnkvist, Maria Regnkvist och Fredrik Asplund har spelats upp.

Hovrätten gör följande bedömning.

Tindra föddes den 18 november 2010. Nicklaz Regnkvist var då gift med hennes mor, Maria Regnkvist. Han omfattades därför av den så kallade faderskapspresumtionen i 1 kap. 1 § föräldrabalken och betraktades i rättslig mening som far till Tindra. Nicklaz Regnkvist är emellertid inte biologisk far till Tindra. Frågan i målet är om faderskapspresumtionen därför ska brytas och Nicklaz Regnkvist ska förklaras *inte* vara far till henne.

Föräldraskapet till ett barn regleras av bestämmelser i 1 kap. föräldrabalken. I kapitlet återfinns faderskapspresumtionen som alltså gäller när en gift kvinna föder barn; hennes make betraktas då som far till barnet utan närmare utredning. Faderskapspresumtionen kan i vissa fall brytas och faderskapet hävas om det visas att mannen inte är biologisk far till barnet. Föräldrabalken innehåller dock också bestämmelser som säger att en person ska betraktas som far även om det står klart att han inte är det i biologisk mening. Detta är exempelvis fallet vid insemination, om den

utförts med samtycke av *en man* som var moderns make eller sambo. Den som lämnat samtycket ska då anses som barnets far (1 kap. 6 § föräldrabalken).

När 1 kap. 6 § föräldrabalken infördes år 1984 är det ingen tvekan om att lagstiftarens avsikt var, såsom lagtexten också ger uttryck för, att bestämmelsen bara skulle gälla ett samtycke som lämnats av en man. Existensen av samkönade förhållanden tillmättes ingen betydelse vid denna bestämmelses tillkomst. Den synen har ändrats och sedan ett antal år präglas lagstiftningen av en ökande strävan efter könsneutrala regleringar. Det ledde år 2005 fram till en ny bestämmelse i 1 kap. 9 § föräldrabalken och i då gällande lagar om insemination. I 1 kap. 9 § föräldrabalken infördes en möjlighet för en kvinna, som är maka eller sambo med det blivande barnets mor, att lämna samtycke till inseminationen och därmed kunna få en förklaring om att vara förälder till barnet. Lagstiftaren gav i förarbetena uttryck för att man ville prioritera det sociala föräldraskapet framför det biologiska. Bestämmelsen är emellertid för sin tillämpning beroende av att inseminationen sker under vissa närmare kontrollerade former, som numera regleras i lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m.

Det är i målet ostridigt att Tindra kommit till genom en insemination och att det inte varit fråga om en sådan insemination som avses 1 kap. 9 § föräldrabalken. Den bestämmelsen kan således inte bli tillämplig i målet. Emellertid måste det också anses klarlagt att Nicklaz Regnkvist lämnat sitt samtycke till inseminationen och att han vid den tidpunkten även var sammanboende med Maria Regnkvist. Så långt uppfyller alltså Nicklaz Regnkvist kriterierna för att betraktas som far enligt 1 kap. 6 § föräldrabalken, trots att han inte är biologisk far till Tindra. Det står dock klart att Nicklaz Regnkvist i rättslig mening var kvinna när inseminationen ägde rum. Det samtycke som krävs enligt 1 kap. 6 § föräldrabalken ska, som tidigare framgått, lämnas av *en man*. Nicklaz Regnkvist blev man i rättslig mening först senare, några månader innan Tindra föddes.

Bestämmelsen i 1 kap. 6 § föräldrabalken är alltså inte direkt tillämplig i målet. Avgörande blir då om bestämmelsen kan och bör tillämpas analogt i detta fall.

Det är inte alltid självklart vem som ska betraktas som förälder i föräldrabalkens mening. Detta belystes särskilt när kravet på sterilisering vid könsbyte avskaffades. I propositionen diskuterades behovet av följdändringar i föräldrabalken. Det konstaterades att det vid ett upphävande av steriliseringskravet kan uppkomma situationer där det idag saknas erfarenheter av rättstillämpning när det gäller frågan vem som ska anses vara förälder. Lagstiftaren gav i det ärendet uttryck för att befintliga bestämmelser i föräldrabalken kunde tillämpas analogt utan att detta medförde rättsosäkerhet för de barn som föds i en familj där en eller båda av föräldrarna bytt kön (prop. 2012/13:107 s. 19 f.). På så sätt menade lagstiftaren att orimliga lösningar kunde undvikas. Några följdändringar infördes därför inte.

Lagstiftningsärendet gällde visserligen frågor kopplade till det upphörda steriliseringskravet, dvs. uttalandena tog sikte på de situationer som kunde uppstå som en följd av detta. I ljuset av förarbetsuttalandena framstår det dock inte som otänkbart att tillämpa befintliga bestämmelser i föräldrabalken analogt även i andra fall där den föräldraskapsrättsliga regleringen inte är direkt avpassad (jfr även resonemanget i delbetänkandet ”Assisterad befruktning för ensamstående kvinnor”, SOU 2014:29, s. 35). Detta bör naturligtvis ske med försiktighet, inte minst ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

Lika med tingsrätten anser hovrätten att utgångspunkten för lagstiftarens intention med skrivningen i 1 kap. 6 § föräldrabalken, att samtycket ska ges av *en man*, måste vara att bara en man kan vara far till ett barn och att ett faderskap inte ska kunna tillskrivas en kvinna. En analog tillämpning av bestämmelsen skulle i nu aktuellt fall inte strida mot detta syfte eftersom Nicklaz Regnkvist vid Tindras födelse var man och det därför inte kan bli fråga om att fastställa att en kvinna är far till barnet.

Som tingsrätten vidare framhållit uppfyllde Nicklaz Regnkvist, vid tidpunkten för Tindras födelse, alla rekvisit för att presumeras vara far till henne. Inget annat har heller framkommit än att det var med avsikt att vara far till det blivande barnet som han lämnade sitt samtycke till inseminationen – även om han vid den tidpunkten i rättslig mening fortfarande var kvinna. Även Maria Regnkvists avsikt var att Nicklas Regnkvist skulle vara barnets far. Mot den bakgrunden, och i avsaknad av en direkt

tillämpbar bestämmelse, framstår en analog tillämpning av 1 kap. 6 § föräldrabalken inte som alltför långtgående, utan tvärtom som den rimligaste utgångspunkten. Enligt hovrättens mening kan den lösningen inte heller sägas vara förenad med en sådan rättsosäkerhet att den, på den grunden, bör avfärdas. Sammanfattningsvis finner således hovrätten att 1 kap. 6 § föräldrabalken ska tillämpas analogt i detta fall. Det innebär att Nicklaz Regnkvist fortfarande ska anses vara Tindras far och att tingsrättens dom ska stå fast.

Hovrätten finner att Gertrud Ahlbeck får anses skäligen tillgodosedd med en ersättning motsvarande 6,5 timmars arbete. Målet får anses vara sådant att ingendera sidan bör förpliktas betala motpartens rättshjälpskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 24 juli 2014

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Mats Lundeholm (referent), hovrättsrådet Andréa Erliden och t.f. hovrättsassessorn Johanna Syrén.

Skiljaktig mening av hovrättslagmannen Mats Lundeholm, se bilaga

ÖREBRO TINGSRÄTT

DOM
2013-09-12
Meddelad i
ÖrebroMål nr
T 92-13**PARTER****KÄRANDE**

TINDRA Maria Regnkvist, 101118-8560, Östra Vintergatan 70 Lgh 1203,
703 43 Örebro

Ställföreträdare: Maria Regnkvist, Östra Vintergatan 70 Lgh 1203, 703 43 Örebro

God man enligt 11 kap 2 § föräldrabalken: Margareta Jakobsson, Ekersgatan 5,
703 42 Örebro

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen: Advokat Gertrud Ahlbeck, Advokatfirman
Ahlbeck AB, Oskarsparken 1, 702 12 Örebro

SVARANDE

NICKLAZ Mathias Regnkvist, 800825-1996, Gölsbacken 707, 715 94 Odensbacken

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen: Advokat Miriam Engström, Advokatfirman
Salmi & Partners AB, Box 3095, 103 61 Stockholm

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
  2. Tingsrätten fastställer ersättning enligt rättshjälpslagen åt Gertrud Ahlbeck med 32 603 kr, varav 26 082 kr för arbete och 6 521 kr för mervärdesskatt.
  3. Tingsrätten fastställer ersättning enligt rättshjälpslagen åt Miriam Engström med 57 809 kr, varav 33 534 kr för arbete, 11 400 kr för tidsspillan, 1 313 kr för utlägg och 11 562 kr för mervärdesskatt.
-

Dok.Id 437817

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 383	Järnvägsgatan 1 A	019-16 63 00	019-26 28 06	måndag – fredag
701 47 Örebro		E-post: orebro.tingsratt@dom.se		08:30-16:00
		www.orebrotingsratt.domstol.se		

YRKANDEN M.M.

Tindra Regnkvist har yrkat att tingsrätten ska förklara att Nicklaz Regnkvist inte är far till henne.

Nicklaz Regnkvist har bestritt yrkandet.

DOMSKÄL

Tindra Regnkvist har utvecklat sin talan i huvudsak i enlighet med följande. Tindra Regnkvist är född den 18 november 2010. Hon vägde vid födseln 3 080 gram. Utifrån födelsevikten är den sannolika konceptionstiden perioden den 1 februari till den 9 april 2010. Under den tiden sammanbodde Maria Regnkvist med Nicklaz Regnkvist. De blev sambos i augusti 2008. Nicklaz Regnkvist är född som kvinna, men har ansökt och beviljats ett könsbyte. Utifrån detta så är det inte biologiskt möjligt för Nicklaz Regnkvist att vara far till Tindra Regnkvist. Före det att Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist gifte sig och före det att Nicklaz Regnkvist gjorde den sista operationen i sitt könsbyte, så kom Tindra Regnkvist till genom en heminsemination. Nicklaz Regnkvists personnummer ändrades någon gång i september/oktober 2010 med anledning av den ändrade könstillhörigheten. Det är Nicklaz Regnkvists bror Fredrik Asplund som har donerat sperma. Inför insemineringen kontaktades Universitetssjukhuset i Örebro, varvid frågor ställdes om vilka krav som ställdes vid en insemination. Nicklaz Regnkvist ville inte acceptera en anonym donator, vilket skulle bli fallet om inseminationen skedde via sjukhuset. Den 26 juni 2010 gifte sig Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist. Det var då ett äktenskap mellan, juridiskt sett, två kvinnor. När sedan Tindra Regnkvist föddes var Nicklaz Regnkvist juridiskt sett en man som var gift med barnets mor, vilket på grund av faderskapspresumtionen i 1 kap 1 § föräldrabalken gjorde att Nicklaz Regnkvist registrerades som far till Tindra Regnkvist. – Maria Regnkvist har inte begärt underhåll av Nicklaz Regnkvist, men hon har ansökt om underhållsstöd hos Försäkringskassan eftersom hon är i behov av det för Tindra Regnkvists försörjning. I brev till Försäkringskassan har Maria Regnkvist

förklarat att hon inte vet vem av Nicklaz Regnkvist och Fredrik Asplund som är underhållsskyldig.

Tindra Regnkvist har som *grund* för talan angett att faderskapspresumtionen ska hävas med stöd av 1 kap 2 § 1 st p 2 föräldrabalken eftersom det av annan särskild omständighet kan hållas för visst att mannen inte är barnets far. Detta utifrån att Nicklaz Regnkvist är steril och då parterna inte har haft samlag. Inseminationen har inte skett i enlighet med gällande lag. Inseminationen har skett före äktenskapet och äktenskapet ingicks av två kvinnor som då var sammanboende. Rätteligen skulle de gemensamt ha ansökt om insemination och Nicklaz Regnkvist skulle ha lämnat ett samtycke inför läkaren, vilket skulle ha antecknats i journalen. Efter en prövning hade Nicklaz Regnkvist antecknats som far till barnet om det hade ansetts vara lämpligt. Den omständighet att könsbytet hade skett vid födseln och att Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist då var gifta innebär inte att Nicklaz Regnkvist ska anses vara far till Tindra Regnkvist.

Nicklaz Regnkvist har utvecklat sitt bestridande i huvudsak i enlighet med följande. Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist träffades 2007. De inledde efter några månaders vänskap en relation. De blev sambos i augusti 2008. Nicklaz Regnkvist har känt sig som en man hela livet, men är född som kvinna. Under hösten 2007 tog Nicklaz Regnkvist de första kontakterna för att få byta kön. I maj 2008 hade Nicklaz Regnkvist det första samtalet i processen att byta kön. Det tar normalt två år innan behandling med hormoner och operationer startar, men för Nicklaz Regnkvist gavs tillstånd till hormonbehandling redan i december samma år. Den första operationen gjordes i februari 2009. Det är Socialstyrelsen som beslutar om byte av könstillhörighet. I slutet av maj eller juni 2010 gav Socialstyrelsen tillstånd till sterilisering och den sista operationen. Nicklaz Regnkvist har under hela förhållandet med Maria Regnkvist varit öppen med att han ville byta kön och att han ville ha barn. Både han och Maria Regnkvist ville ha barn. Diskussionerna slutade med att Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist tyckte att Fredrik Asplund skulle vara en lämplig donator. Under hösten 2008 tillfrågades Fredrik Asplund om han kunde tänka sig att

ställa upp som donator. Han gav besked om att han ville ställa upp julen 2008. Alla tre var helt eniga om att det var Nicklaz Regnkvist som skulle vara Tindra Regnkvists far. Nicklaz Regnkvist lämnade alltså sitt medgivande till inseminationen. Det var även Nicklaz Regnkvist som utförde själva inseminationen på Maria Regnkvist. Nicklaz Regnkvist ville att det skulle finnas ett skriftligt dokument om samtycket, men Maria Regnkvist vägrade detta. Det fick göras flera inseminationer innan Maria Regnkvist blev gravid. På åttonde eller nionde försöket blev Maria Regnkvist gravid. Detta var våren 2010. Den 26 juni 2010 gifte sig Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist. Nicklaz Regnkvist fick sitt nya personnummer före det att Tindra Regnkvist föddes. Under graviditeten blev relationen mellan Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist sämre. De bodde ihop till den 1 februari 2013. Det finns ett pågående vårdnadsmål där Maria Regnkvist har yrkat på ensam vårdnad på den grunden att Nicklaz Regnkvist inte är Tindra Regnkvists far. Maria Regnkvist har begärt underhåll för Tindra Regnkvist av Nicklaz Regnkvist.

Nicklaz Regnkvist har som *grund* för sin talan anfört att han enligt reglerna i 1 kap 6 § föräldrabalken ska anses vara Tindra Regnkvists far. Nicklaz Regnkvist och Maria Regnkvist var sammanboende vid inseminationen. De var gifta när Tindra Regnkvist föddes. Inseminationen skedde med samtycke av Nicklaz Regnkvist och det finns då ingen grund att häva faderskapspresumtionen. Vid inseminationen hade Nicklaz Regnkvist ännu inte fått sitt nya personnummer och var enligt svensk rätt inte att anse som en man. Det ska alltså göras en analog tillämpning av 1 kap 6 § föräldrabalken.

Tindra Regnkvist har åberopat förhör under sanningsförsäkran med Maria Regnkvist. Nicklaz Regnkvist har åberopat dels förhör under sanningsförsäkran med sig själv dels vittnesförhör med sin bror Fredrik Asplund. Nicklaz Regnkvist har som skriftlig bevisning åberopat annons och låtttext.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Nicklaz Regnkvist är i folkbokföringen angiven som far till Tindra Regnkvist. Detta eftersom han på grund av den faderskapspresumtion som finns i 1 kap 1 § föräldrabalken att anse som Tindra Regnkvists far, utifrån att modern, Maria Regnkvist, när barnet, Tindra Regnkvist, föddes var gift med en man, Nicklaz Regnkvist. Denna presumtion ska gälla om inte annat följer av 2 §. Enligt 2 § ska rätten förklara att mannen i äktenskapet inte är far till barnet bland annat för det fall att det av annan särskild omständighet kan hållas för visst att mannen inte är barnets far.

I 1 kap 6 § föräldrabalken finns en reglering som gäller faderskap för barn som tillkommer vid inseminationer. Den paragrafen lyder som följer. *Har insemination utförts på modern med samtycke av en man som var hennes make eller sambo och är det med hänsyn till samtliga omständigheter sannolikt att barnet har avlats genom inseminationen, skall vid tillämpningen av 2 – 5 §§ den som har lämnat samtycket anses som barnets far.* Av den bestämmelsens ordalydelse framgår således att 6 § är gällande vid tillämpning av bland annat 1 kap 2 § föräldrabalken. Detta betyder att hävande av faderskapspresumtion med stöd av 2 § inte ska ske om 6 § är tillämplig.

Tingsrätten prövar därför frågan om 1 kap 6 § föräldrabalken är tillämplig, eller för den delen analogt tillämplig i målet. Först om den paragrafen inte är tillämplig kan tingsrätten pröva om faderskapspresumtionen ska hävas med stöd av 1 kap 2 § föräldrabalken, vilket Tindra Regnkvist har gjort gällande.

Tindra Regnkvist har gjort gällande att den gjorda inseminationen inte har gjorts i enlighet med gällande lag. Det finns en lag (2006:351) om genetisk integritet m.m. som bland annat hanterar frågan om inseminationer som sker vid de svenska offentligt finansierade sjukhusen. Det är riktigt att denna lag ställer upp regler för när och hur en insemination ska ske. Parterna är eniga om att det i målet inte är fråga om en sådan insemination. I 1 kap 6 § föräldrabalken finns, som ovan har konstaterats, en reglering som gäller faderskap för barn som tillkommer genom inseminationer. Förarbetena till den bestämmelsen är tydliga på den punkten att denna paragraf även är gällande även för andra inseminationer än de som omfattas av lagen om genetisk identitet, det vill

säga att den gäller även för inseminationer gjorda i hemmiljö med sperma från annan än kvinnans make eller sambo. Lagen om genetisk identitet är i detta avseende, enligt tingsrättens mening, närmast att se som riktlinjer för den svenska offentligt finansierade sjukvården samt för att sätta gränser för vem som får bedriva sådan verksamhet. Detta betyder att ett faderskap för ett barn som tillkommit genom en insemination i vissa fall anses tillkomma den inseminerade kvinnans make eller sambo och alltså inte spermagivaren.

Parterna är eniga om att Maria Regnkvist blivit gravid efter en insemination som skett med sperma från Fredrik Asplund genom att Nicklaz Regnkvist har infört sperman i Maria Regnkvists underliv. I denna del har Maria Regnkvist och Nicklaz Regnkvist berättat samstämmigt efter det att de har avlagt sanningsförsäkran. Även Fredrik Asplund har under ed berättat att han gav sperma vid ett antal tillfällen i avsikt att dessa skulle användas för att inseminera Maria Regnkvist med. Tingsrätten finner genom dessa uppgifter, vilket skäl inte finns att tvivla på, att det är utrett att Maria Regnkvist har inseminerats och att det är sannolikt att Tindra Regnkvist har avlats genom den inseminationen.

Fråga är då om inseminationen har utförts med samtycke av Nicklaz Regnkvist. Nicklaz Regnkvist har i den delen åberopat en födelseannons där Tindra Regnkvist är angiven som ”vår älskade dotter” under en bild på Tindra Regnkvist tillsammans med Maria Regnkvist och Nicklaz Regnkvist. Detta talar för att samtycke har förelegat. Avgörande måste dock vara det faktum att det är Nicklaz Regnkvist som har utfört själva inseminationen på Maria Regnkvist, vilket måste vara det ultimata uttrycket för ett samtycke till en insemination. Nicklaz Regnkvist har i sitt förhör varit mycket klar över att det var och är hans vilja att vara Tindra Regnkvists far. Det finns, konstaterar tingsrätten, inget i vare sig vad Maria Regnkvist eller Fredrik Asplund har berättat, som motsäger detta. Tingsrätten finner därför bevisat att inseminationen har utförts med samtycke av Nicklaz Regnkvist.

Det slutliga rekvisit som ställs upp i 6 § att samtycket ska ha lämnats av en man som var moderns sambo eller make. Samtycket som lämnades vid inseminationen lämnades av den som var sambo med Maria Regnkvist, vilket både Maria Regnkvist och Nicklaz Regnkvist har berättat om. Fråga är då hur rekvisitet *man* som var moderns sambo eller make ska bedömas. Det är i målet klarlagt att Nicklaz Regnkvist har bytt könstillhörighet och numera är en man i juridiskt avseende. Det finns en lag (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall, av vilken det framgår att en person kan ansöka om att få annan könstillhörighet än den som framgår av folkbokföringen fastställd under vissa förutsättningar. Denna prövning görs av Socialstyrelsen och i samband med beslut om ändrad könstillhörighet kan även ges tillstånd till att avlägsna könskörtlarna.

Nicklaz Regnkvist har berättat att han i maj 2010 fick klartecken av Socialstyrelsen för de sista operationerna. Maria Regnkvist och Nicklaz Regnkvist har samstämmt berättat om att den insemination som ledde till graviditeten skedde i februari 2010. Tingsrätten kan då konstatera att Nicklaz Regnkvist inte hade fått något tillstånd av Socialstyrelsen till byte av könstillhörighet när inseminationen skedde. Nicklaz Regnkvist måste juridiskt anses vara en kvinna ända till dess att beslut om ändrad könstillhörighet har vunnit laga kraft. Detta leder till slutsatsen att 1 kap 6 § föräldrabalken enligt sin ordalydelse inte är tillämplig i fallet. Detta även om Nicklaz Regnkvist har sagt sig ha känt sig som en man i hela sitt liv, att han vid tillfället hade kommit en bra bit på vägen med operationer och hormonbehandling samt att han redan levde som en man.

Nicklaz Regnkvist har gjort gällande att bestämmelsen ska vara analogt tillämplig i detta fall. Utgångspunkten för denna bedömning måste, enligt tingsrättes mening, vara att det har varit lagstiftarens intention att bara en man kan vara far till ett barn, det vill säga att skrivningen *man* har gjorts för att inte en kvinna ska kunna vara far till ett barn. I detta fall så är det inte aktuellt att en kvinna tillskrivs ett faderskap eftersom Nicklaz Regnkvist nu är en man. Det måste också beaktas i detta fall att den person det gäller vid barnets födelse uppfyllde alla rekvisit för att kunna bli far genom en

faderskapspresumtion. Tingsrätten menar därför att paragrafen analogt är tillämplig i nu aktuellt fall. Den motsatsvisa tolkningen av lagen skulle vara en tolkning som diskriminerade den som vid talans prövning är man, men inte var det vid inseminationen, vilket enligt tingsrättens mening inte kan ha varit lagstiftarens intention. Käromålet ska därför ogillas och Nicklaz Regnkvist ska även fortsättningsvis vara att anse som Tindra Regnkvists far.

Vad som begärts i rättshjälpsättning är skäligt och ska därför utgå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 401)

Överklagande, ställs till Göta hovrätt, men ges in till tingsrätten senast den 3 oktober 2013.

Therese Johansson

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen. Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Skiljaktig mening i hovrätten

Hovrättslagmannen Mats Lundeholm är av skiljaktig mening och anför: Som framgår av majoritetens mening är det ostridigt att Niclaz Regnkvist inte är biologisk far till Tindra. Avgörande för utgången av detta mål är därför om 1 kap. 6 § föräldrabalken (FB) innebär att frågan om biologiskt faderskap här saknar intresse.

Det som orsakar problem är, som framgår av majoritetens mening, dels att det har varit frågan om en privat insemination, samt vidare det förhållandet att vid inseminations-tidpunkten hade Niclaz Regnkvist ännu inte blivit man utan var i rättslig mening att betrakta som kvinna. Att Niclaz Regnkvist alltid hade känt sig som en man, och hade påbörjat en behandling för att bli en man, ändrar inte detta.

Majoriteten har i sin dom tagit upp det lagstiftningsärende år 2005 som ledde till att 1 kap. 9 § FB infördes. I detta lagstiftningsärende har lagstiftaren uttryckligen tagit ställning till när ett samtycke till insemination, som lämnas av en sambo som är kvinna, ska kunna få effekter motsvarande dem som gäller vid samtycke från en sambo som är man. Och av förarbetena framgår att bestämmelsen inte är avsedd att vara tillämplig vid sådan privat insemination som här är aktuell. Vid ytterligare lagändringar i 1 kap 9 § FB år 2009 gjordes inga ändringar i nu aktuellt hänseende.

Lagstiftaren har alltså gjort ett val innebärande att vid privat insemination ger ett samtycke från en kvinna inte de rättigheter som 1 kap. 6 § FB reglerar, och 1 kap. 9 § FB är inte heller tillämplig. Som jag ser det kan det då inte komma i fråga för domstol att i direkt strid med lagtextens ordalydelse, och lagstiftarens uttalade ställningstaganden i nu angivna lagstiftningsärende, tolka 1 kap. 6 § FB så att bestämmelsen likväl skulle anses tillämplig när en kvinna lämnar samtycke till privat insemination.

I samband med att kravet på sterilisering vid könsbyte nyligen slopades har i det lagstiftningsarbetet gjorts uttalanden om att föräldrabalkens regler inte är avpassade för de

Dok.Id 196754

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2223 550 02 Jönköping	Hovrättsgränd 4	036-15 69 00 E-post: gota.hovratt@dom.se www.gotahovratt.se	036-15 65 36	måndag – fredag 08:00-16:00

situationer som ett slopat steriliseringskrav kan ge upphov till. I propositionen gav man, som majoriteten har angett, uttryck för att en analog tillämpning bör vara möjlig för att lösa sådana frågor. Uttalandet avser frågor kopplade till det upphörda steriliseringskravet, vilket inte är aktuellt i hovrättens mål, och det är ett uttalande i ett lagstiftningsärende som inte lämnar förslag till ändringar i föräldrabalken. Det kan då inte anses tillräckligt för att frånga lagstiftarens tidigare ställningstaganden i fråga om privat insemination.

Som redan angetts var Niclaz Regnkvist en kvinna i lagens mening vid tidpunkten för inseminationen och han kan då inte åberopa sig av 1 kap. 6 § FB för att slippa en prövning enligt 1 kap. 2 § FB.

Tingsrätten har antytt att en sådan lagbunden tolkning av bestämmelsen skulle innebära en diskriminerande tillämpning för den som bytt kön i tiden mellan insemination och födsel. Jag kan emellertid inte ansluta mig till den bedömningen. Könshytet ges den effekten att Niclaz Regnkvist anses vara man och han har vid Tindras födsel, i enlighet med presumtionen i 1 kap. 1 § FB, också registrerats som far till Tindra. Det förhållandet att könshytet inte ges retroaktiv verkan, utan får rättslig verkan först från det att könshytet slutligt anses ha skett, innebär enligt min mening inte att grundläggande rättigheter åsidosätts (jämför för internationella förhållanden Europadomstolens dom den 22 april 1997, X,Y och Z mot Förenade kungariket. Se även 11 kap. 14 § Regeringsformen).

Därmed ska en prövning enligt 1 kap. 2 § FB ske. En sådan prövning leder, som framgått, till att Niclaz Regnkvist ska förklaras inte vara far till Tindra. Överröstad i denna fråga är jag i övrigt ense med majoriteten.

ANVISNINGAR FÖR ÖVERKLAGANDE

Den som vill överklaga ska göra detta skriftligen.

Överklagandet ställs till Högsta domstolen men ska inlämnas eller insändas till hovrätten. Skrivelsen ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges under rubriken ”Hur man överklagar”. Någon tidsgräns gäller dock inte för beslut om häktning, kvarhållande i häkte, tillstånd till restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud.

Beslutet om skyldighet för någon att ersätta rättegångskostnader, ersättningsbeslut i övrigt samt beslut om avräkning av tiden för frihetsberövande får överklagas utan att man klagat på domen i övrigt.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Kravet på prövningstillstånd gäller dock inte när Justitiekanslern eller någon av Riksdagens ombudsmän överklagar i ett mål där allmänt åtal förs.

Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen; eller
2. det finns synnerliga skäl till en prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd meddelas i ett av två eller flera likartade mål, som samtidigt föreligger för bedömning, kan prövningstillstånd meddelas även i övriga mål.

I överklagandet till Högsta domstolen ska följande uppgifter lämnas

1. klagandens namn, postadress och telefonnummer,
2. den dom eller det beslut som överklagas (dagen för hovrättens avgörande och hovrättens målnummer),
3. den ändring som yrkas i hovrättens avgörande,
4. grunderna för överklagandet med uppgift om i vilket avseende hovrättens skäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas för att prövningstillstånd ska meddelas, när sådant tillstånd krävs och
6. de bevis som åberopas med uppgift om vad som ska styrkas med varje bevis.

Skrivelsen bör vara egenhändigt undertecknad av klaganden eller klagandens ombud.